

Adviezen van college van rijksadviseurs

De logistiek van morgen begint vandaag

Nieuwsbericht | 25-09-2023

<https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/actueel/nieuws/2023/09/25/de-logistiek-van-morgen-begint-vandaag>

Toon durf en maak noodzakelijke veranderingen mogelijk.

Het maatschappelijk debat over logistiek in Nederland is de laatste jaren in alle hevigheid losgebarsten. Denk aan de flitskoeriers die met steun van durfkapitaal de winkelstraten van steden ontwrichtten. Of de arbeidsomstandigheden in anonieme distributiehallen. Of de actiegroepen die strijden voor het behoud van open landschappen op plekken waar nieuwe bedrijventerreinen worden gebouwd. De magie van Nederland Distributieland is uitgewerkt. De tijd van schijnbaar onbegrensde groei is voorbij. Maar wat op dit moment mist, is een verhaal over de logistiek die we wél willen in Nederland en hoe we hiervoor op een goede manier ruimte kunnen maken.

Brede welvaart

Decennialang stuurde de Nederlandse overheid hoofdzakelijk op de groei van particuliere welvaart. De laatste jaren zien wij echter een brede maatschappelijke verschuiving naar meer aandacht voor publiek welzijn. De transitie naar een duurzame circulaire economie is noodzakelijk om deze 'Brede Welvaart' te bereiken. Aan welke knoppen kunnen overheid en bedrijfsleven nu draaien om een circulaire toekomst, die bijdraagt aan onze brede welvaart, gestalte te geven? Met de volgende vijf aanbevelingen spoort het CRA overheden en bedrijfsleven aan om durf te tonen en de noodzakelijke veranderingen mogelijk te maken.

1. Durf te kiezen en nee te verkopen

Sturen betekent niet alleen het stimuleren van de juiste logistieke activiteiten op de juiste plek, maar vraagt ook om de durf 'nee' te verkopen. De ruimte in Nederland is te kostbaar om zomaar aan de eerste de beste belangstellende beschikbaar te stellen. Niet alle activiteiten kunnen en moeten een plek krijgen. Het is tijd dat de overheid durft te kiezen voor een logistieke sector die waarde aan de samenleving toevoegt en bijdraagt aan onze brede welvaart. Het gaat dan bijvoorbeeld om het uitfaseren van niet-circulaire ketens, vaker nee zeggen tegen grootschalige verpakkingsmagazijnen (fulfilment centers) en wederuitvoer gericht op de internationale markt en het beprijzen van retourstromen. Het gaat ook over het dekoloniseren van de waardeketen (sturen op fair trade) en het borgen van goede arbeids- en woonomstandigheden.

2. Durf te sturen met infrastructuur

Wegtransport wordt steeds zwaarder. Om de kosten voor beheer en onderhoud van infrastructuur effectief in te kunnen zetten, moet de Rijksoverheid de keuze maken welke weginfrastructuur noodzakelijk is voor internationale goederenstromen en deze geschikt maken voor een hogere belasting. De vier Europese goederencorridors zouden het uitgangspunt voor versterking moeten zijn, zodat het onderhoudsniveau voor andere wegen minder hoog hoeft te zijn. Door intensieve goederenstromen daar te bundelen wordt de druk op kwetsbare delen van ons wegennet weggenomen. Regie, maar dan op regionaal of lokaal niveau, is eveneens nodig als het gaat om agrologistiek.

3. Durf weerstand te bieden aan de druk van de woningmarkt

Het belang van nabijheid, van afzetmarkt en arbeidspotentieel, neemt in een circulaire economie alleen maar toe. Gemeenten en provincies moeten aangemoedigd worden zuiniger om te gaan met bestaande bedrijventerreinen die vaak strategisch liggen in de stad en zowel via water, spoor en weg meestal goed ontsloten zijn. In de huidige wooncrisis vraagt het durf om een aantal grote woningbouwplannen op bedrijventerreinen te herijken, maar deze terreinen zijn te waardevol voor de logistiek en circulaire economie van de toekomst om nu volledig prijs te geven aan woningbouw. Terughoudendheid is geboden bij het reserveren of vergunnen van nieuwe grond voor logistiek. De huidige planvoorraad is voorlopig ruim voldoende.

4. Durf de allerhoogste eisen aan elke nieuwe gebiedsontwikkeling te stellen

Door als gemeenten en provincies hoge eisen te stellen, kan de overheid een positieve impuls geven aan bedrijven die bereid zijn om te investeren in een hoogwaardige leefomgeving en een circulaire toekomst. De huidige realiteit is namelijk dat marktpartijen die oog hebben voor hun omgeving, werkomstandigheden, slim omgaan met energie én toewerken naar een circulaire toekomst, moeilijk kunnen concurreren met partijen met diepe zakken en een lager ambitieniveau. Het creëren van een gelijk speelveld, waarbij de lat hoog ligt, is ook volgens toonaangevende marktpartijen uit de logistieke sector dé manier om tot een hogere kwaliteit te komen.

5. Durf wendbaar te zijn, ook in plannen die al gemaakt zijn

Gebiedsontwikkeling is een proces van de lange adem. Ontwikkelkaders en randvoorwaarden zijn vaak al jaren oud en spelen niet in op de opgaven van nu en de toekomst. Durf vastgestelde plannen daarom aan te passen aan de eisen van komende tijd. Het loont de moeite. Veel ruimteclaims op het gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit, mobiliteit en energietransitie kunnen heel goed geïntegreerd worden in de aan te passen plannen. Bovendien liggen er allerlei kansen om de dichtheid van de plannen te vergroten waardoor er ook meer kubieke meters vastgoed gerealiseerd kunnen worden. Wees dus niet bang om nieuwe eisen aan bestaande bestemmings- en omgevingsplannen te stellen.

Laat het landschap niet verder verdozen

De snelle groei van logistiek vastgoed in het Nederlands landschap leidde, vanwege de onvoldoende ruimtelijke regie, tot een advies van het [College van Rijksadviseurs](https://www.nd.nl/nieuws/economie/516181/advies-aan-regering-laat-landschap-niet-verder-verdozen-) in 2019.

Het College van Rijksadviseurs stelt hierin dat als een bedrijf in Nederland bij een gemeente aanklopt voor een grootschalig distributiecentrum, de kans vrij groot is dat ze relatief simpel toestemming krijgen om te bouwen. (<https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/>). Daarom wil het College strengere regels.

Volgens het College gaan de verdienmodellen in deze sector ten koste van ons landschap, onze landbouwgrond, onze leefomgeving en onze biodiversiteit. “Zo lang een dak of een gevel met vegetatie meer kost dan een dak of gevel zonder, is een investeerder die geen affiniteit heeft met lokale klimaat- of leefbaarheidsvraagstukken niet gemotiveerd om een dergelijke maatregel te nemen. Zoiets moet worden opgelegd door de overheid dan wel onderdeel uitmaken van selectiecriteria voor een duurzaam logistiek complex”.

(<https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/adviezen-publicaties/publicatie/2023/05/08/vandaag-besteld-morgen-circulair-een-nieuw-logistiek-verhaal>)